

Helping Families Change Conference 2012

The 14th Helping Families Change Conference is proudly being hosted in Glasgow, Scotland. The Glasgow Caledonian University is excited to host the HFCC for 3 days invigorating interaction, exciting exchange of ideas and collegiality.

Impressies van de conferentie:

Triple P Conferentie van 8-11 februari 2012 in Glasgow, Schotland.

Inleiding

Voor de 3e keer maak ik een verslag van de internationale Conferentie Helping Families Change, georganiseerd door Triple P International in samenwerking met de Schotse "tak" . Voor mij de eerste keer dat ik er ben namens SO&T.

Het eerste dat opvalt in de stad Glasgow is het grote aantal woningen, kantoren en winkels waar te koop of te huur op staat. De stad is typisch een stad van vergane glorie, veel rijke architectuur uit het begin van de 20^e eeuw en een stad waar de bewoners aan het werk waren... En dat laatste is duidelijk veranderd. De grote industrieën zijn verdwenen, de haven is over het hoogtepunt heen en het gebrek aan werk is schrijnend. Dat leidt tot gezondheidsproblemen, psychisch en lichamelijk, een lage levensverwachting, het hoogste aantal zelfmoorden in de UK, een hoog percentage criminaliteit en veel aandachtspunten ten aanzien van het opvoeden en opgroeien van kinderen.

In de stad zelf is opvallend het aantal daklozen en dronken mensen. Vrijdag- en zaterdagavond staan ambulances klaar om de dronken of gedrogeerde jongeren/uitgaanspubliek op te vangen en zien we hele jonge meiden op torenhoge hakken in zeer korte rokjes op straat...

Dat is een beeld, een ander beeld is dus die architectuur, en de resten daarvan, een overzichtelijk, gezellig centrum met vele leuke restaurants en pubs. Een prachtige winkelstraat (als je daarvan houdt..) en andere bezienswaardigheden. De rivier Clyde is levendig, en de voetbalclub Celtic is in het centrum duidelijk aanwezig (heb niets van de Rangers gezien).

De Conferentie zelf werd weer druk bezocht door deelnemers uit allerlei landen. Het is bijzonder om te kunnen uitwisselen met onderzoekers, uitvoerders en beleidsmakers in de context van opvoedingsondersteuning. Daarnaast was het ook goed verzorgd: een prachtige locatie, goed eten, en een goede informatiemarkt. Van deze informatiemarkt heb ik veel materiaal meegenomen over onderzoek en programma's zoals Mellow Babies (kwetsbare jonge babies) en een soort KOPP programma over kinderen over de gevolgen van alcoholgebruik van ouders.

Het galadiner van donderdag was op zijn "schots": presentatoren in kilt, een oude veilinghal, en mooi gedekte tafels. Een Schotse band aan het eind van de maaltijd zorgde voor veel hilariteit en mooie Schotse muziek en dans en nog veel later voor popmuziek (maar dat heb ik niet meer mee gekregen).

En nog een laatste impressie, om meer ter zake te komen: de Schotse regering neemt deze problemen serieus en wil inzetten op Schotland als de beste plaats ter wereld om op te groeien. De Conferentie van Triple P wordt gezien als een belangrijk moment om dit ook te laten weten. 2 Dagen staat Triple p op de voorpagina van de Herald, een groot dagblad voor Glasgow en omgeving. De regering heeft in 2010 een omvangrijk onderzoek gedaan naar de vragen van ouders en zetten in op vroege interventies en opvoedingsondersteuning op allerlei gebied. Informatie over deze studie is te vinden op: www.growingupinscotland.org.uk.

De directeur van de openbare gezondheidszorg en de staatssecretaris zijn beide vertegenwoordigd op de conferentie.

De aandachtspunten die natuurlijk ook weer niet uniek zijn voor Schotland, komen uitgebreid terug in een aantal van de inleidingen die op de conferentie te horen zijn.

Tot slot van deze inleiding: de sprekers, vooral de Schotse, waren niet altijd goed te volgen, voor de correcte weergave van alle inleidingen verwijs ik naar de site van www.triplep-nederland.nl en de site van de conferentie: www.hfcc2012.co.uk:

2. Verslag van de Conferentiedagen

Dag 1: woensdag 8 februari 2012

Deze dag was bedoeld voor uitvoerders in de praktijk. Hierbij zijn we vanuit SO&T niet aanwezig geweest.

Dag 2: Donderdag 9 februari 2012

De dag begon met een aantal plenaire inleidingen door:

1. Een vertegenwoordiger van het Ministerie van Health, Wellbeing and Cities Strategy
2. Sir Harry Burns, Medical Officer over het belang van de eerste jaren
3. Matt Sanders over Triple P in Action.

Het eerste verhaal was een algemene beschouwing over de toestand in Glasgow van dit moment. Voor het grootste deel overeenkomstig de inleiding. Nadrukkelijk werd de economische achteruitgang in verband gebracht met de achterstanden en problemen bij de opvoeding. Dit wordt benoemd als een grote zorg en punt van aandacht voor Schotland. De regering heeft daarom de keuze gemaakt hier iets aan te doen. De ambitie is om Schotland de beste plaats ter wereld te maken voor het opgroeien van kinderen! Triple P is een van de sleutelprogramma's om ouders te ondersteunen. Inmiddels zijn 800 professionals getraind in de methode. 13.000 ouders hebben een cursus gevolgd. Er is een goede samenwerking met het onderwijs en met de vrijwillige hulpverlening. Het stadsbestuur en de regering doen veel aan promotie van het programma, ook door een mediastrategie. Zij hebben de mediacampagne van Positief Opvoeden deels overgenomen, o.a. hebben zij ook een Tipkrant uitgegeven en een billboard campagne gehad. Daarnaast hebben ze inmiddels ook tv-reclames gemaakt en besteden ze ook op andere manieren aandacht aan het programma. Het doel is helder: alle kinderen moeten de kans krijgen zich goed te ontwikkelen.

Wat kenmerkt deze benadering:

- Schotland is de beste plek om op te groeien

- Gericht op alle ouders, verzorgers van alle leeftijden (ook grootouders)
- Empowerment als basisbegrip
- Het gaat om wat ouders doen
- Stimuleren van een goede omgeving voor kinderen
- Zorgen voor consensus over wat uiteindelijk het verschil maakt.

Uitkomsten van onderzoek

- Bij het grote onderzoek naar vragen en behoeften van ouders zijn 100 organisaties betrokken geweest. Er is aandacht besteed aan de rol van vaders nu en welke de gewenste ontwikkeling is. Hoe krijg je vaders actiever betrokken bij de opvoeding, hoe moet je dat aanpakken?
- Het is belangrijk om de uitkomsten te publiceren samen met de ambities voor verbetering en hier veel bekendheid aan te geven.
- Hij benadrukt het belang van goede kwaliteit van de hulp, een flexibele aanpak en voldoende geld investeren. In Schotland besteden ze hier 270.000.000 pond in totaal aan.
- Gemeenten worden gestimuleerd om hoge kwaliteit te leveren voor benodigde voorzieningen voor zowel preventieve als curatieve aanpak.

Daarna komt hij terecht op het onderwerp: **de hele jonge kinderen**. Niet nieuw is dat hij stelt dat de eerste periode belangrijk is. De impact van alle factoren voor en na de geboorte verdient wat hem betreft nog meer aandacht. Hij benadrukt het belang van ondersteuning van aanstaande ouders om het gedrag daarna te beïnvloeden. Belangrijk is om ook daarvoor doelgroepen te definiëren: risicogroepen zoals tienermoeders(ouders), drugs- en/of alcoholgebruikers.

Taskforce Early Years:

Er is een netwerk opgericht dat als uitgangspunten heeft: preventie, vroegtijdige interventie, betrokkenheid van het netwerk en voldoende capaciteit om hulp in te zetten als dat nodig is.

Acties:

-Monitoring en overzicht van de activiteiten. Er is een gids gepubliceerd waarin ook een stappenplan is opgenomen.

-Het programma VoorZorg van prof. Olds (ook in Nederland bekend) wordt aangeboden vanuit de jeugdgezondheidszorg. In Glasgow is dit met succes geïmplementeerd. Het aantal tienermoeders is enorm toegenomen.

- Triple P is in Schotland het belangrijkste programma voor opvoedingsondersteuning. De regering ziet het als een programma dat goed aansluit bij de behoeften van ouders ondersteunt de invoering verder. Veel aandacht voor “ the incredible years”.

1. The Importance of the Early Years – door Harry Burns. De heer Burns is teamleider van het health improvement programma van de regering

Hij begint zijn verhaal met een toelichting over de problematiek in Schotland:

- Sociale achtergrond
- Slechte gezondheid, criminaliteit, chaos in het onderwijs, etc.
- Onvoldoende steun voor kinderen van de ouders, opvoeders
- Ouders hebben een “betere omgeving” nodig.

Stelling: je hebt niets aan een aanpak als je omstandigheden niet aanpakt. De context is belangrijk. De levensverwachting is sinds 1960 gedaald, dit wordt veroorzaakt door armoede en de levensomstandigheden. Doodsoorzaken zijn: alcohol- en middelengebruik, suïcide, geweld. Dit zijn dus vooral oorzaken die te maken hebben met de sociale context. Om de problematiek beter in zicht te krijgen is uitgebreid onderzoek gedaan naar; misbruik en mishandeling, verwaarlozing, huiselijk geweld, psychische klachten, etc. Duidelijk is dat de risico's die kinderen lopen door het toenemende alcoholisme enorm zijn. En het alcoholisme is weer een gevolg van de armoede, de werkloosheid,....Deze problematiek vraagt om een soort herinrichting van gemeenschappen.

Hoe pak je dat aan:

: let op betrokkenheid van mensen: dat is iets dat ze moeten voelen

: geef dus aandacht aan de wensen en behoeften: zorg dat daarvoor diensten beschikbaar zijn

: vorm allianties van mensen (sociale netwerken) als dat nodig is rondom problemen

: Zorg voor sociale cohesie zoveel als mogelijk is.

Dus: help mensen aan te sluiten: zorg dat ze het zelf doen, en begin klein.

Problematiseer niet teveel op thema (label minder dus), laat mensen zelf de controle

nemen. Niet teveel regels, geef vertrouwen en zorg voor betrokkenheid van meerdere generaties. Het gaat niet om veel geld, wel om mogelijkheden en vertrouwen.

Als het gaat om de beroepskrachten:

: geef daar ook vertrouwen

: laat ze handelen op hun eigen professionele inzicht

: geef ze de ruimte daarvoor binnen hun werkweek

; niet illegaal: in alle openheid, zodat goede ervaringen ook gedeeld kunnen worden.

2. Prof. Matt Sanders, universiteit van Queensland en TPI

Belangrijkste punten uit zijn rede:

Onderzoek is belangrijk om te weten wat de volgende stappen moeten zijn om ouders te ondersteunen vanuit hun eigen vragen en behoeften. De invloed van ouders is uiteraard groot: bij taal, sociale vaardigheden, emotiebeheersing, omgaan met ingrijpende gebeurtenissen, schoolresultaten, probleemoplossend vermogen, gezondheid en welbevinden. Verbetering van opvoedingsvaardigheden levert op dat ouders zichzelf beter voelen, minder stress hebben en minder depressief zijn en ook de relaties in het gezin verbeteren significant. Uit onderzoek blijkt dat niet alleen de vroege interventies goed werken. De belangrijkste resultaten worden geboekt met niveau 5. Sinds de start van het programma in Australië is het inmiddels verspreid naar 24 landen, zijn er 295 onderzoeken gedaan, 273 publicaties over het programma en daarvan zijn er 47 onafhankelijk.

TPI heeft op de website een aparte bladzij gewijd aan onderzoek (NIEUW).

In de nabije toekomst voorziet hij dat er nog meer verschillen aan het licht komen, de gezinnen zijn kleiner en in toenemende mate zijn meerdere generaties direct betrokken bij de opvoeding. Er is een toenemende invloed van internet en technologie. In Australië heeft meer dan 90% van de bevolking inmiddels toegang tot internet. Het is een uitdaging om te zien hoe we gezinnen beter kunnen bereiken door middel van dit internet. Belangrijk is ook dat we onderkennen dat er ook een gevaar is: we willen dat ouders zelfwerkzaam zijn en niet afhankelijk van tips en complimenten via internet... Ook hiervoor is onderzoek nodig: hoe pak je dit zo goed mogelijk aan? Uiteindelijk gaat het altijd om maatwerk: aanpassen aan de groep en zorg dat je het programma goed onderzoekt/test. Pas aan als dat nodig is, maak gebruik van het

onderzoek en zorg dat de aanpassingen ook goed onderbouwd zijn. Onderzoek vooral: wat werkt en waarom.

Wat willen ouders van een opvoedprogramma:

: het moet gemakkelijk toegankelijk zijn

: niet alleen maar bestaan uit een werkvorm

: het moet gebracht worden door een betrouwbare professional: op schrift/persoonlijk.

Investeer dus in vertrouwen en let ook op de dosering van informatie. Beroepskrachten doen er dus toe: investeer in hun kwaliteit.

Wat doet er nog meer toe bij implementatie?

- zorg voor een sterke coördinatie binnen de organisatie

-bested veel aandacht aan super- en of intervisie

- blij focussen op doel, kwaliteit en bereik

- liever een kleiner aantal goed getrainden, dan teveel die uiteindelijk niet uitvoeren (sic)

Mechanismen voor verandering:

Als je bekend bent met deze mechanismen dan zie je dat er verandering en verbetering ontstaat in gedrag, bewustzijn en gevoel. Daarmee verandert ook de context waarin de opvoeding plaatsvindt. Naar deze mechanismen is onderzoek gedaan. Daarbij zijn 630 mensen benaderd. Belangrijke begrippen in dit kader zijn: bewustzijn, positieve feedback, toename van vertrouwen in eigen mogelijkheden, goede ondersteuning. Minder belangrijk bleek groepscontact en de relatie met het eigen netwerk te zijn.

Aanpak Triple P bij verwerking van de gevolgen van een (natuur)ramp.

De vraag die TPI zich stelde is: hoe bereid je gezinnen voor op dergelijke fenomenen. Daarvoor is een strategie belangrijk, waarbij je ook gebruik maakt van media als radio en tv. Je kunt ook een podcast maken, een tipsheet samenstellen en/of een dvd maken. Het gaat om het scheppen van een realistisch beeld dat uitstraalt: we kunnen het aan... Tot slot: TPI blijft zich richten op langetermijn perspectief en zet in op goed onderzoek naar effectiviteit. Veel aandacht willen ze ook besteden aan een benadering van arme gezinnen, dat vraagt om extra ontwikkeling.

Vervolg programma 9 februari

Presentatie van een onderzoeksprogramma naar effectieve interventies bij ouders op grond van verschillende context en cultuur. Door professor Frances Gardner, professor kinder- en gezinspsychologie aan de Universiteit van Oxford.

Het onderzoek naar de effectiviteit van interventies ging uit van de volgende vragen:

- Werken ze?
- Voor wie dan?
- Zijn ze aan te passen t.b.v. een andere omgeving, cultuur, etc.
- Waarom worden de interventies uitgevoerd?

De volgende factoren bleken succesvol:

- Benadrukken van beginselen
- Interactie, rollenspel
- probleemoplossing
- Opbouwen van relaties door middel van prijzen belonen, etc.
- Flexibiliteit
- Toegankelijkheid

Zij benadrukt het uitvoeren van een goed onderbouwde methode, begeleid door onderzoek. Een recent onderzoek heeft laten zien dat na het uitvoeren van een interventie **obesitas** in een achterstandswijk significant is afgenomen. Vervolgens ging zij in op twee onderzoeken op verschillende plekken: 1 in Oxford en 1 in Noord-Wales. In beide onderzoeken kwam naar voren dat Triple P een sleutel tot verbetering was, terwijl de interventies op verschillende manieren werden uitgevoerd. Opmerkelijke punten:

- **Meeste effect in beide gebieden voor ouders van kinderen van 3-11 jaar**
- Inkomen maakt geen verschil voor effectiviteit
- Hoe depressiever de moeder: hoe groter de verbetering.
- Ook resultaten voor kinderen met ADHD

- Ook onderzoek bij een moeilijke doelgroep: kinderen waarbij sprake is van een geringe gewetensvorming, ongevoelig voor straf, stiekem gedrag. Het blijkt dat ook hier resultaten geboekt worden (echter niet altijd). Als ouders betrokkenheid tonen dan werken interventies beter.

De resultaten uit dit onderzoek zijn veelbelovend, nog niet doorslaggevend. Voor een multiculturele aanpak is nog meer onderzoek nodig.

Professor Geoff Lindsey, Universiteit van Warwick: evaluatie van het programma Early Intervention Programme in Engeland.

Dit grootscheepse (onafhankelijke) onderzoek is gedaan op initiatief van de Britse regering in heel Engeland. 6143 ouders zijn bevestigd; 54% response. Aan ouders is gevraagd wat zij de verandering vonden die had plaats gevonden. Hij maakt een verschil tussen efficacy en effectiveness: verschil tussen werkzaamheid en effectiviteit (resultaat) op meerdere gebieden.

De vragen die zij zich stelden:

- Wat zijn de succesfactoren
- Zijn deze geldig voor het hele land
- Wat is de impact voor ouders in de UK

Het onderzoek is afgerond in 2008 en op dit moment is er een follow up. Een aantal hoofdpunten:

- Ook hier nadruk op het versterken van gezinnen en de omgeving van gezinnen
- Triple P is effectiever dan andere programma's, hoewel die ook effectief zijn.
- Na een jaar blijken de resultaten te zijn behouden
- De manier waarop het programma wordt aangeboden komt ook hier als uiterst belangrijk naar voren
- Ook hier weer: uitvoerders zijn belangrijk: investeer dus in kwaliteit, intervisie, etc.
- Kosteneffectiviteit is niet aan de orde geweest

- Eindresultaat is positief

Middagprogramma 9 februari 3 presentaties

a. Workplace Triple P- Divna Haslam, universiteit van Queensland

Er is een toename van gezinnen met 2 werkende ouders en van alleenstaande ouders die ook werken. Dit heeft gevolgen voor de goede balans zowel thuis als op het werk. Slechts 2% van deze ouders zoekt hulp, terwijl er aanwijsbare risicofactoren zijn.

Zoals: toename van stress op het werk en voor de werkresultaten en stress thuis, die (kunnen)leiden tot opvoedingsproblemen, relatieproblemen. Voor Workplace Triple P is als doel gesteld: toename van vaardigheden en stress verminderen. Afname van het rolconflict (werknemer-ouder).Er zijn speciale lezingen ontwikkeld voor op de werkplek. De hypothese is dat deze aanpak leidt tot verbeteringen op diverse gebieden. Daarnaast is de vraag of verbetering op 1 gebied ook leidt tot verbetering op een van de andere gebieden? In Brisbane is onderzoek gedaan en zijn ouders breed geworven. Er is een telefonische screening gedaan, en 1 x per week minimaal contact. De vrouwen die meededen waren hoog opgeleid en hadden kk tussen de 4 en 5 jaar oud.

b.Taalachterstand – Stephen Lockie, phd. Researcher, University of Glasgow: e: stephen.lockie@geu.ac.uk

Deze presentatie had betrekking op onderzoek dat voor een deel nog gehouden moet worden. Men wil 30 maanden taalontwikkeling gaan monitoren. Het doel: is ontwikkelen en testen van een interventie voor gezinnen waar sprake is van taalproblemen en gedragsproblemen. Er wordt gebruik gemaakt van bestaande onderzoeken om te filteren wat al gedaan is en waar van gebruik van gemaakt kan worden.De volgende stap is om met focusgroepen te gaan werken.

c.Het Autisme Spectrum Stoornissen – Cassandra Tellegen, Phd Student University of Queensland

Er is onderzoek gedaan naar interventies van Stepping Stones, niveau 3 bij deze doelgroep. Het ging daarbij om gediagnosticeerde kinderen.Voor de interventies werd gebruik gemaakt van de Tipsheets en de DVD van Stepping Stones. Leeftijd van de kinderen was 2-9 jaar.De sessies waren langer dan de gewone sessies: 3x(?)72 ouders deden mee, waarvan 29 in de controle groep. 74% van de ouders meldde een verbetering. Een belangrijk resultaat.

d. Kinderen met chronische ziektes- Lisa Kidd, Fellow in Public Health Galsgow, Caledonian University

Een chronische ziekte is: een ziekte die lang duurt, mogelijk ongeneeslijk is en beperkend voor het dagelijks functioneren. Kinderen hebben ondersteuning nodig en/of aanpassingen voor het functioneren. Hier kwamen vooral vragen aan de orde:

- Wat is het effect op ouders van het verzorgen van een dergelijk kind?
- Wat is de invloed op het functioneren van het gezin
- Hoe focus je op wat goed gaat..

Er zijn wel veel onderzoeken, maar ze zijn niet goed onderbouwd. Het gaat om een relatief kleine groep, informatie ontbreekt. Aanbeveling: vind geld voor meer onderzoek.

Tot slot 9 februari

Breaking up is hard to do—but it may improve Child Mental Health Care...

Prof. John Weisz, President en directeur van het Judge Baker Childrens Center van de Harvard Universiteit. Dit was een boeiende presentatie met als belangrijkste punten ook weer dat het handelen belangrijk is.. ik heb hier weinig aantekeningen van gemaakt.

Dag 3: 10 Februari

Inleiding van John Carnochan , hoofdinspecteur van politie met als belangrijkste taak verminderen van geweldsituaties...

Veel couleure locale en een verfrissende kijk vanuit een andere professie op jeugd en jeugdzorg. Belangrijkste boodschap handel, en besteed niet teveel aandacht aan het proces. Zorg voor goed leiderschap met controle dat zorg draagt om de zaak in de hand te houden: en vooral dat hier overeenstemming over is.

Daarna een inleiding van Stephen Scott, professor in Jeugdgezondheid en gedrag aan het Psychiatrisch instituut in Londen

Deze inleiding ging over een onderzoek naar deelname van ouders aan speciale groepen.

1. Er is eerst onderzoek gedaan naar programma's van selectieve en geïndiceerde preventie van gedragsproblemen.

Er is aan de ene kant een selectie gemaakt van uitvoerders, waarvan er in de periode tussen 2008-2010 4000 in 3-4 dagen zijn getraind. De professionals werden voorzien van een toolkit. Ze kregen geen garantie voor supervisie. Daarnaast is een andere groep getraind die zich richtte op gediagnosticeerde emotionele en gedragsproblemen, een grondige training van een jaar kregen aangeboden en een zorgvuldige monitoring van de voortgang. Er is onderzoek gedaan in 2 testgebieden. Het bereik was groot (40% van 20.000 ouders). De resultaten worden nog gepubliceerd in een rapport: **the next steps**.

2. Gedragsstoornissen.

Aanpak door middel van think-feel-do methode, waarbij handelen centraal staat.

Centrale vraag: kunnen gedragsbenaderingen effect hebben op het hechtingsproces tijdens de babytijd (er is een programma dat heet : Mellow Babies). Veel hechtingsproblematiek is de basis voor het ontstaan van gedragsproblemen.

Een van de uitgangspunten is dat agressief gedrag van wat oudere kinderen door leeftijdgenoten positief wordt gewaardeerd, maar verder voor problemen zorgt. Ouders hebben op die leeftijd minder invloed, dus je moet proberen dat voor te zijn.

Daarna gaf hij uitleg over het programma Child Steps waarin kinderen behandeld worden die bijvoorbeeld extreem angstig zijn of agressief.

Zij hebben onderzocht dat niet altijd duidelijk was wat exact de goede behandeling is voor een probleem. In enkele gevallen kwamen kinderen met meer problemen de kliniek uit dan erin, of werd het oorspronkelijke probleem niet opgelost.

Behandeling bestond uit een benadering gericht op relationele aspecten en oplossingsgericht d.m.v. cognitieve insteek. Ook hebben zij om goed te kunnen focussen een behandelingsprotocol ontwikkeld waarin is opgenomen een checklist, een focus op het belangrijkste probleem en de beoogde aanpak. Van dit onderzoek worden dit jaar resultaten bekend gemaakt.

Hierna een aantal onderzoeken die nog in een redelijk pril stadium verkeren :

Triple P na de natuurramp in Australië- Vanessa Cobham, senior lecturer, School of psychology, university of Queensland

De overstromingen van 2011 hebben enorm aantal gezinnen getroffen. Veel van hen hebben verlies geleden: bezit en/of persoonlijk. Daarbij is vertrouwen in de omgeving

bij kinderen vaak ernstig geschaad. Zij zijn getuige geweest van de ontredde en stress van hun ouders en andere belangrijke personen.

Er is hiervoor een programma gemaakt dat bestond uit een lezing die aandacht besteedde aan de normale reacties en hoe die verlopen; hoe je daar als ouders op kan anticiperen en reageren, hoe je het beste met emoties kunt omgaan. Ze hebben een soort checklijst gemaakt.

Het bereik is nog niet erg groot geweest.

Triple P Online – Karen Turner, University of Queensland.

Ook hier aandacht voor de steeds grotere rol van internet ook voor kwetsbare gezinnen. Belangrijk om je te realiseren dat er veel informatie staat op internet, maar dat het gaat om de juiste..

Programma is ontwikkeld en de resultaten zijn tot nu toe veelbelovend. De focus is op zelfregulatie. Er wordt gewerkt met videoclips, thuisoefeningen, persoonlijk werkboek, en bandjes. Ook zijn er herinnerings strategieën voor ouders om toch vooral het programma te volgen.. Ouders zijn tevreden dat ij het op hun eigen tijd en in eigen omgeving kunnen doen. Ook hier: nog beperkt resultaat.

Onderzoek naar gebruik van sociale media voor ouders in achterstandssituaties- Prof. Susan Love – assistent professor Department of Social Work, Californië.

De veronderstelling is dat ook ouders die illegaal en arm zijn anoniem gebruik kunnen maken van internet en mogelijk uit isolement gehaald kunnen worden. Kinderen groeien onder slechte omstandigheden op en alles wat je kunt doen om dat te verbeteren is belangrijk. Privacy en aandacht voor risico is hier een belangrijk aandachtspunt. Interessant om te volgen, verder was er nog niet veel over te melden.

Inbreng van Sandra Hollander, senior adviseur opvoedingsondersteuning van SO&T

- **Goede resultaten met Triple P in de gevangenis.** Eerst een informatiedag over wat de oudercursus Positief Opvoeden inhoudt. Er hebben een aantal vader aan het programma meegedaan, een klein aantal gevangenisbewaarders en een aantal moeders. De motivatie van een moeder was in eerste instantie dat ze zo haar vriend vaker kon zien. Uiteindelijk raakte ze tijdens de cursus enthousiast en heeft ze Positief Opvoeden afgerond. Er zijn ‘bondingsessies’ afgesproken zodat de ouders het geleerde in de praktijk konden oefenen. De gevangenisdirecteur was zeer positief. Na enige tijd bleek (is niet onderzocht) dat de terugkeer van vader is verlaagd (is er een verband tussen een positiever contact met je kind en het doen van vergrijpen?). Zeer interessant!

April.montgomery@ggc.scot.nhs.uk

- **Module Grootouders** wordt onderzocht. Het lijkt een leuke module waarin aandacht is voor het contact tussen de grootouders en de ouders. Het is een cursus van 9 sessies. Wellicht ook interessant voor de diverse doelgroep waarbij sommige gezinnen/families de kinderen gezamenlijk opvoeden.
- **Module Indiginous** is ook uitgevoerd in Canada. De inhoud is zo goed als hetzelfde als het reguliere programma, er worden alleen andere bronnen gebruikt. Hier is verder geen informatie over gegeven.
- Kort symposium over **Implementatie van evidence based** opvoeden. Onderzoek naar effectieve implementatie.

Workshop Zelfregulatie door – Krista Okma (senior bij het NJi) en Sandra Hollander (senior adviseur bij SO&T).

Deze workshop is heel hoog gewaardeerd door de deelnemers (waaronder uw verslaggever). Dit had te maken met het hoge gehalte aan interactieve momenten en werkvormen, waarvan verder weinig sprake is. Maar ik zou het te kort doen als het daar alleen om zou gaan.

Belangrijkste was dat zelfregulatie een heel belangrijk item is in de hele methode Triple P, maar dat het hanteren ervan niet gemakkelijk is: een uitdaging.

In de powerpoint maakten Krista en Sandra duidelijk hoe dit komt en wat je daaraan kunt doen. Daarnaast presenteerden zij een controlelijst (ontworpen door Sandra) die gebruikt kan worden tijdens een contact met ouders.

De oefening door middel van het rollenspel was leerzaam en vruchtbaar.

Tot slot:

Prof. Mark Greenberg over Mindfulness

Deze lezing kwam erop neer dat mindfulness een belangrijk hulpmiddel kan zijn bij het ontwikkelen van meer bewustzijn t.a.v. handelingsprocessen en volle aandacht geven op het moment dat dat nodig is. Ook bij het onderdeel goed zorgen voor jezelf kan mindfulness van grote waarde zijn. Het helpt om rust te bewaren, geeft inzicht en is behulpzaam voor reflectie. Er zijn goede ervaringen ook met jongeren, en ouders van jongeren kunnen er ook veel baat bij hebben.

. Hier is nog weinig kwaliteitsonderzoek naar gedaan, maar lijkt wel veelbelovend (aldus Mark Greenberg).

Probeer het....is de boodschap het kan veel opleveren!

Conclusies van de Conferentie op een rijtje:

- Veel aandacht voor onderzoek
- Niet van alles al evenveel resultaat
- Triple P werkt voor heel veel doelgroepen
- Internet is duidelijk in opkomst als onderdeel van hulp, maar: **Internet app?** Matt Sanders lijkt hier in eerste instantie geen voorstander van. Het is niet de bedoeling dat ouders afhankelijk worden van onze hints en complimenten. We willen niet dat ze steeds checken of ze het wel goed doen. “Laten we technologie wel gebruiken, maar met minimale sufficiency. We willen dat ouders onafhankelijke probleemoplossers worden die gebruik maken van hun eigen netwerk en zelfvertrouwen voelen in het vinden van oplossingen voor moeilijke situaties”.
- Beroepskrachten zijn belangrijk: investeer er in!
- Tijdens de conferentie is meer aandacht voor intercollegiale consultatie en dat training niet voldoende is om het programma te implementeren.
- De situatie zoals geschetst in Schotland en die we vorig jaar ook meekregen van San Francisco: armoede is een belangrijke risicofactor, opvoeden onder stress is het gevolg of kan dat zijn. Ongelijkheid in de maatschappij leidt tot achteruitgang voor grote groepen, het is belangrijk dat een overheid zich betrokken toont en investeert om erger te voorkomen. Zoals een van de sprekers zei: als je aan de omstandigheden niets doet, kan je ook geen structurele oplossingen verwachten.
- Opvoedingsondersteuning levert een bijdrage, maar kan het niet alleen...

Aanvullingen Sandra Hollander:

- We leren ouders niet hoe ze moeten opvoeden. Wel hoe ze hun normen en waarden kunnen overbrengen in de opvoeding.
- We willen dat ouders zelfstandige probleemoplossers worden; hen loslaten zodat ouders het gevoel hebben dat ze kunnen vliegen in plaats van vast onder de hints van de professionals.

- Ouders willen weten waar ze in investeren als zij nadenken over starten met opvoedingsondersteuning. Het is net als het kopen van een huis. Voordat je overgaat tot de aankoop wil je het eerst zien en verzamel je ook alle informatie over het huis zelf en de omgeving. De introductie van Positief Opvoeden is daarom heel belangrijk. Vertel ouders waar ze in gaan investeren.

Februari 2012, Hanneke Ritmeester, senior adviseur opvoedingsondersteuning bij SO&T

in samenwerking met Sandra Hollander, idem.